

LUMINA.

Esse de dóno ori in septemana:
Joi-a si Duminec'a.

Pretulu de prenumeratiune:

pre anu intregu	6 fl. v. a.
„ diumetate de anu	3 fl. v. a.
„ patrariu de anu	1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

pre anu intregu	9 fl. v. a.
„ diumetate de anu	4 fl. 50 cr.

Correspondintiele si banii de prenumeratiune se se adreseze de a dreptulu: Redactiunei „Lumina“ in Aradu, cancelari'a episcopésca.

Pentru publicatiunile de trei ori, ce contien cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sire garmond) tacs'a e 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl. éra mai sus 5 fl., intielegendu-se intr' aceste sume si timbrulu. — Pretulu publicatiuniloru se se antiepe.

Fóia bisericsca, scolastica, literaria si economica.

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

Scóterea numerului de facia s'a intardiatu cu o di, din cauza cà sperámu pe astadi a scí resultatulu alegerei de metropolitu, si a-lu comunicá cetitoriloru nostri inca in acestu numeru.

Telegrame.

Redactiunei „Lumina“ in Aradu.

Sibiú (28 novembre st. n.) Rescriptulu reiiciatoriu cetitu in adenca linisce si datu comisiunei spre reportare pe mane. Alegerea probabilu luni.

Sibiú (30 novembre st. n.) Alegerea mercuri séu joi, déca nu mai tardiu.

Alegere nóua de metropolitu.

Este trecuta lun'a decandu congresulu bisericescu alu provinciei metropolitane romane ortodoese intrunindu-se in sessiune straordinaria, pentru scaunulu vacantu metropolitanu, alésa pre Preasanti'a Sa parintele episcopu alu diecesei Caransebesiului.

Alegerea acést'a in sa nu affa prea inalt'a aprobare la Maiestatea Sa Imperatulu, unu incidentu tristu si fórté durerosu pentru biseric'a nóstra autonoma—analogu celui din biseric'a serbésca!

Astfelu congresulu natiunálu Sambata (10to novembre) se intruní in nóua siedintia electorala, in carea se citi rescriptulu reiiciatoriu, si apoi s'a datu la o comisiune pentru reportare in siedinti'a de eri.

Intru adevéru grele mominte intimpina abia recastigat'a autonomi'a a bisericeii nóstre ortodoese!

Cuventu panegiricu

la

Intrarea Nascatórei de Ddienu in biserica.

„Atunci a adunatu imperatulu Solomonu pre toti betranii lui israilu in Sionu ca se aduca sicriulu legii Domnului din cetatea lui Davidu. Si au bagatu preotii sicriulu legii Domnului la loculu lui in altariulu casei, in santele santeloru sub aripelo cheruvimiloru.“ (III Carte a imperat. 2. v. 2—6)

Érá fórté pompósa biseric'a imperatului Solomonu si lucrata cu multa maiestria si cunoscintia de arta, incátu nainte de Solomonu nimenea, ér dupa densulu numai Iustinianu a edificatu cu atáta arta biseric'a din Con-

stantinopole numita a S. Sofie. A sevirsitu Solomonu cladirea bisericeii sale in diece ani; dupa aceea cu mare pompa a celebratu santirea ei, a adunatu la acésta serbatóre pre toti betranii lui israilu, si aducendu sicriulu legii din Sionu l'a pusu in altariu, in santele santeloru.

Acelu sicriu este sicriulu insufetitulu ce are se pórté in sine pre divinulu legislatore; acelu sicriu este fetiór'a Mari'a, descendent'a lui Davidu, pre carea parintii Ioachim si An'a astadi o aducu jertfa bineprimita in biseric'a Ierusalimului. Sicriulu érá atunci petrecutu de Solomonu si suit'a sa, ér acum elu este petrecutu de corurile cheruvimiloru, a serafimiloru, si de conductulu de facile alu virgineloru! Usile bisericeii astadi primescu in launtru usi'a cea incuiata a cuventului lui Ddienu. Biseric'a imperatului tuturoru astadi intra in biserica. Santele santeloru se bucura luandu astadi pre cea mai santa intre santi!

Dar cine esti tu fetióra, carea deodata te ivesci ca diorile, frumósa ca lun'a alésa ca sórele?! Ce? Tu numai ca lun'a de frumósa si numai ca sórele de alésa? Prea pucinu! Tu esti de o mie de ori mai frumósa ca lun'a si de o mie de ori esti mai alésa ca sórele, cà tu iai sórele numai de imbracaminte si lun'a numai de scaunu petióreloru tale! Si déca eu in acésta stralucire a ta nu te potu predicá dupa meritu, tu, care ai se fi mam'a cuventului nesfersitu, dà buzeloru mele cuvinte, ca baremu a mi'a parte se laudu frumseti'a ta, gratiele si virtutile tale divine.

Crestini! La inceputulu servitiului dumnedieiescu audii intonanduse in acestu santu locasiu innulu: „astadi inainte insemnarea buneivointie a lui Ddienu, si propoveduirea mantuirei ómeniloru, in biseric'a lui Ddienu luminatu fetiór'a se arata, si pre Cristosu tuturoru mai nainte ilu vestesce. etc.“ Este acést'a innulu, care astadi milióne de crestini ilu inaltia la Ddienu, si care esprime o lucrare divina seversita ca inceputu séu insemnarea buneivointie a lui Ddienu pentru mantuirea genului omenescu. Unu evenimentu acést'a, ce nu are parechia in tóta istori'a testamentului vechiu si nou nici in misteriele divinitatii!

Femei'a odinióra causà in raiu surparea lui Adamu, si érasí femeí'a astadi pregatesce sculara lui! Ev'a cea siréta si reutatiósa ademenindu pre Adamu se gúste din pomulu opritu, manià si instrainà pre Ddienu; ér Mari'a fetiór'a cea plina de gratii, cucerindu pre fiulu lui Ddienu „si va pófti imperatulu frumseti'a ta“¹⁾ stemperà mani'a Domnului si restabilí pentru ómeni grati'a cea divina. Pentru ilustrare aducu unu esemplu din istori'a vechia.

Imperatulu persiloru, Artaxerşe, aprinsu de mania contra judeiloru de reutatosulu seu consilieriu Amanu, ordonase ca judeii dir imperati'a sa se fie esterminati toti pana la unulu. Acésta ordonantia imperatésca multu a supe-

¹⁾ Psalm 44 v. 12.

ratu pre imperatés'a Estira, domn'a sa, deci cercá acést'a din adinsu ca se imblândiesca pre imperatulu si se-lu abata dela propusu. A molcomí unu spiritu revoltatu si a schimbá o sentintia imperatésca deja enuciata nu erá usioru de implinitu. Totusi imperatés'a nu pierdú credint'a in bunulu succesu; fece pregatiri: se rugá neincetatu lui Ddieu, si postindu trei dile, in a trei'a di luandu imbracamin-tea cea stralucita insocita de dóue servitóre intrá in camera la imperatulu si i adresá: „de ti-se pare tie, si de am aflu charu, sè se trimita si sè se întórca cartile cele trimise de Amanu, care le-au scrisu se piér-dia pre jidovii cei din imperati'a ta.“ Cuvintele imperatéscei strabatura adencu la inim'a imperatului, care de locu revocá tóte ordinatiunile emise pentru uciderea judeiloru, si publicá amnestia, si gratia imperatésca tutu-roru celoru mai nainte osinditi la mórte.

Acésta istoria in chipu misteriosu represinta serba-tórea de adi. Artaxerse imperatu este imperatulu impera-tiloru, carele aprinsu de mania pentru multimea reutatoru si a foradelegiloru condemnase la mórte eterna intregu nea-mulu omenescu. Estir'a imperatésca este imperatés'a si dom-n'a ceriuriloru, Mari'a cea pururea fetióra, carea intrandu astadi in santele santeloru petrece acolo cu postu si cu ruga-tiuni timpu de doispredece ani spre a imblândí mani'a cea dumnedieésca si a schimbá sentint'a de mórte enun-ciata prin dreptulu judecatoriu asupra omului decadiutu. Si éta angerulu Domnului pogoranduse din ceriu si in-trandu la densa i graiesce: „bucurate cea ce esti plina de daru, Domnulu este cu tine.“ Astfelu imperatés'a fe-tióra capetandu charu si gratia la Ddieu, acést'a i dede pre fiulu si cuventulu, ca acést'a se renoiésca firea óme-niloru cea stricata! Miraculósa conclucrare a santului spi-ritu este acést'a! Cáci pre cum obsérva savantele teolo-gu-oratoru Meniatu, Mari'a candu s'a creatu de Dumne-dieu trece peste *firea legii* si candu a nascutu pre Dum-nedieu a trecut peste *legea firei*.

Asiadara ce se-ti aducemu dreptu recompensa fe-tióra maica pentru grati'a ce ai facutu astadi némului omenescu? O locasiu santu a lui Ddieu, mirésa nenuntita tu esti multu mai imbodobita decâtu se ai trebuintia de cunun'a laudei ce cuvintele mele debile ti-ar potea in-pletí cu asta ocaziune. Totusi nu voiu tacea fetióra a spune poporului meu laudele cu cari nainte de asta cu multi ani te-au incununatu profetii in scrierile loru cele sante. Tu ai intratu astadi in santele santeloru. Zacharia preotulu te-a intimpinatu cu inima plina de bucuria, eu te intimpinu cu:

Salutare tie sicriu insufletitu a lui Ddieu! Salu-tare tie aurora, care ai vestitu lumin'a cea ne apusa! Sa-lutare flóre nevestedita, ce ai odraslitu merulu celu cu bunu mirosu! Tu esti scar'a cea inalta pre care a des-cinsu Ddieu pre pamentu si a suitu omulu la ceriu! Tu esti podulu ce duci din mórte la viétia. Tu esti nas-trap'a ce tienti mann'a cea cerésca! Tu esti propovedui-rea prorociloru, marirea apostoliloru si bucuri'a muceni-ciloru! Tu esti vasulu preacuratu ce ai scosu margarita-riulu celu dumnedieescu! Tu esti stalpulu de focu, care luminedi celoru ce sunt intru intunerecu! La tine aler-gamu limanu ospitalu, noi cei goniti de viforulu acestei vietii. Pre tine te rugamu, primescene sub acuperementulu teu, si róga pre Cristosu Dumnedieu, pentru a carui'a primire in preacuratulu si santulu teu pantece ai intratu astadi in biseric'a lui Ddieu, ca se nu ne osandésca la munc'a de veci, ci se ne faca vrednici imperatiéi sale cei ceresci. Aminu!

Vincentiu Mangra.

Biografi'a lui Georgiu Brancoviciu, Contele si Despotulu, si despre maritele fapte ale lui.

(Fratele Metropolitului Sav'a Brancoviciu, si Istoricultu Serbiloru.)
(Urmare)

§. 11. Ca se nu socotésca in sa cineva cumca alegerea acést'a intru Despotu ar fi fostu fora insemnatate si dubiosa, insusi acelu Despotu in Istori'a sa in cartea a 5 lea la pagin'a 1768 in suplic'a substernta marelui Leopoldu Imperatului la a. 1691 in punctulu alu 7-lea a adeveritu, cumca dupa aceea de intregulu poporu si de patriarchulu Arseniu Cernoviciu langa Buda a fostu intaritu, ba si de insusi Cesarulu in a. 1688 a fostu recunoscutu si in-taritu de Despotu. „In timpulu (serie elu) candu s'au sculatu turcii asupra Uivarului am fostu alesu de poporulu crestinescu resari-teanu prin binecuventarea patriarchului Massima de Despotulu Illiriloru, Misiloru, Sloveno-serbiloru si glu Rascianiloru carea alegere a mea patriarchulu Arseniu prin a dóua binecuventare aflandu-se in emigratiune cu poporulu mai susu disu langa Buda de nou a intaritó. Pre langa acést'a si sacritissim'a Maiestate a Vóstra in anulu 1688 — candu am fostu aici in Viena cu oca-siunea soliei romane — dupa intielesulu aici in copi'a subster-nutei diplome de alesulu Despotu alu Rascianiloru m'a recunos-cutu si m'a intaritu. Afara de tóta indoiala, dupa intielesulu acestoru marturii, Georgiu acést'a Brancoviciu a fostu Despotulu Serbiloru; dar cu câtu l'au intimpinatu pre densulu la inceputu mai mare onóre si dignitate, cu atâtu mai mare invidie a cres-cutu asupra-i si i-a adusu multe calamitati. Intra tóte a fostu densulu asemene vestitului acelu duce, lui Belisariu, pre care fortun'a, cum se dice, l'a inaltiatu pe culmea gloriei, ér dupa aceea la aruncatu in cea mai mare seracia.

§. 12. Resufluandu in câtva Ardelenii de rescole au tramisu pre altu solu cu indatinatulu tributulu alu tierii sale la curtea tur-césca, pre care mai nainte invetiandu Georgiu Brancoviciu in afacerile soliei, soli'a aceea a incredintiat'o lui, ér elu s'a rein-tornatu in Transilvani'a, unde de boieri si capetenii s'a primitu nu cu pucina onóre si bucuria. Si érasu dupa câtu-va timpu a fostu alesu de capetenii si tramisu cu tributulu in imperati'a tur-césca, si dupa implinirea trebei érasu s'a reintorsu in Transilva-ni'a. Afara de soli'a acésta de multe ori pentru diferite trebuin-tie ale tierii a fostu tramisu la dis'a curte otomane. Cáci pre tim-purile acelea Ardelenii nu aveau barbatu mai versatu in datinile turcesci si mai credintiosu. A mai fostu odata tramisa pentru re-gulararea granitiei intre teritoriulu jenopolitanu si Transilvanu cu Capiji Pasia la Abrahim Aga, carea treaba lui incredintiat'a cu norocire finindu-o, cu ostile date langa densulu s'a reintorsu. Si pentru astfelu de servitiu cu credintia implinitu, i-a daruitu stepanitoriulu principe Mihaiu Apafi órecare ténuta cu loculu ce se chiama Alvintiu.

§. 13. Celelalte inalte fapte si servitiuri ale acestui barbatu dignu de tóta laud'a, aratate catra intréga comunitate crestina, nu asi cutedia a le-aminti, nici le asi sci, in sa deórece elu in-susi inaintea Maiestatii imperatésce, in rugamintea mai sus numi-ta le enumera, asia dara eu precum se dice, numai cu dóue cu-vinte le voiu descrie. In punctulu 1-lea arata elu cumca cu svatulu seu a abatutu pre marele Veziru dela dirimarea cetatiloru imperatésce, ce acela si-a fostu propusu a face si a intocmita pace intre ambele stepaqiri. In punctulu alu 2-lea cumca a descoper-ritu Resiedintelui imperatésce de Kindsberg in Constantinopole secretele si reutatósele consilii ale unoru Magasti din Ungari'a. Ér in punctulu alu 3-lea insémna cá de timpuriu a facutu des-coperire Maiestatii imperatésce despre planurile cele viclene ale capeteniloru Transilvaniei, carii cadiendu dela credint'a catra Maiestatea sa au voitu se predee Ardealulu turciloru. Mai adauge in punctulu alu 4-lea si aceea cumca pregati-rea turciloru spre cuprinderea capitalei cetati Viena la a. 1683 mai nainte a inscintiat'o cesariulu prin Contele Csáki si pre multi robiti din Ungari'a rescumperandu-i cu banii sei ii-a demisu. In punctulu alu 6-lea descrie, cumca in corecta traducere a impar-tasitu preagratiósele proclamatiuni provocatóre ale Maiestatii sale marelui Leopoldu tuturoru popóreloru crestine din Orienta, celui grecescu, serbescu, bulgarescu si romanescu indemnandule, ca se nu se infrice a se predá sub scutul preagratióse alu éasei im-peratésce. Pre care dupa aceea le a si pregatitu cu svaturile sale si pre totu poporulu l'a desceptatu spre credint'a si servitiulu Imperatului si a adunatu multe osti, ascoptandu gata demanda-tiunea Cesarului ca se atace pre turci. Sunt si alte mai multe fapte ale lui care elu acolo le enumera prin puncte, dar si acésto ni suntu de ajunsu a cunósce insufletirea lui spre eliberarea cres-tinatatii si scaparea din jugulu turcescu.

§. 14. Intalnindu-se Georgiu după reintornarea sa din Constantinopole cu fratele seu Metropolitulu Sava și odihnindu-se câțva timp s'au contielesu între sine, a cere dela principele stapanitoriu concediu de a merge în țier'a rusésca, un'a pentru a castigă milostenie, alta pentru de a vedé acea țiera binecinstitoare — dreptucredintioasă. — În această insa multu au fostu impedeati prin domni Ardealului căci aveau mare trebuința de densulu ca de unu omu expertu în afaceri mari și periculoșe (deórece numai prin multele lui silintie s'a fostu asiediatu pacea și liniștea în Transilvani'a după cum însuși marturiseșce) totuși dobândindu învoire au ajunsu prin Poloni'a la Smolenscu, și de aci pe Dnipro la Moscva, unde dela binecinstitoriulu Imperatu Alessiu Mihailoviciu cu numele acest'a I-lea cu onóre s'au primitu în curtea cutarui Metropolitu din Moscva, și s'a incredintiatu implinirea trebiloru loru lui Artemonu Sergieviciu, unui boieru foarte onestu. Er în căta onóre a avutu Imperatulu Alessiu pre Georgiu și pre fratele seu Sava, din acea se pôte vedé (suntu cuvintele lui proprii) căci candu s'au adunatu patriarhii alu Alexandriei, alu Antiochiei și alu Moscaviei pentru unele trebi în a. 1668 în diu'a santiloru Apostoli Petru și Paulu celebrându-se Ddieșculu servitiu în presinti'a Imperatului (toti trei Patriarhii cu ceialalti Archiepiscopi Metropoliti și Episcopi în alu caror'a numeru și Metropolitu Sava la sant'a celebrare au existatu). Imperatulu intrandu în costumulu imperatescu în biserică și după datina privindu preste poporu și vedindu pre Georgiu standu între poporu, fora de greotatē l'a cunoscutu fiindu în vestiminte straine, și tramitiendu la elu pre principele Bogdanu, antaiulu consiliariu și postelniculu lui, care apropiinduse de elu i-a spusu salutarea imperatésca și a disu: Inalti'a sa imperatésca doresce a te întrebă cum te afli cu sanetatea, și i-a aratatu scaunu între boierii imperatesci ér densulu cu umilintia multiamindu a intratu în scaunu, aflanduse langa elu Artemonu Serghieviciu, și asia s'a finitu servitiulu Ddieșcu. Nu îndelungu după acea au petrecutu densii acolo, ci s'au reintornatu érași în Transilvani'a desu multu s'a încercatu Imperatulu celu pucinu pre Georgiu alu retiené la sine. Insa pentru frica și pentru suspitiunea tradarii, mici decum n'a cutediatu fratele seu Sava a-lu lasá acolo, dreptu aceea s'au și dimisu ambii a se reintorná în partile sale ce s'a și intemplatu în acelasi anu 1668.

Capulu VIII.

§. 1.

Intru aceste a petrecutu Georgiu după reintornarea sa din Russi'a cu fratele seu Sava viéti'a sa mai bine de diece ani în multa strimtorare docatra Calvinii, carii erau foarte puternici pe timpurile acele, despre ce s'a amintitu mai susu în biografi'a Archiepiscopului Sava. În fine a fostu constrinsu Georgiu a se dá în laturi de invidia și a fugitu în Romani'a transalpina la principele Sierbanu Cantacuzino rudeni'a sa, precum acolo în biografi'a lui Sava §. 18 s'a însemnatu.

§. 2. După esirea sa din Transilvani'a aflanduse Georgiu în anul 1681 la Sierbanu, a întielesu Ladislau Csáky (a fostu acest'a magiaru de rel. rom. cath. conte din familia vechia, antaiulu boieru ardelenescu, omu istetiú și bine priceputu) dela solulu Romaniei transalpine Constantinu Brancoveanu (acest'a a fostu inruditu cu Georgiu, căci după sange ambii se trageau precum dela Cantacuzeni, asia și dela Basarabi) cumca Georgiu se afla în Romani'a transalpina sciindu și despre facut'a propunere și contielegere a soliloru imperatesci cu Georgiu Brancovicu și cu patriarhulu Massimu, s'a seclatu și a mersu la celu de atunci resiedinte imperatescu Contele Kaprara și cu deamnantulu i-a descoperitu tóte despre Georgiu și despre ungerea lui intru Despotu. Avendu despre acest'a și însuși solulu scire s'a convatuitu cu Csáky cum ar potea avé convorbire cu Georgiu Brancovicu, disulu Despotu alu Sloveno-Serbiloru, și prin midilocieșca la Sierbanu libera venire la densulu. În carea epistola cu grosnicu juramentu se deobliga Csáky cu promisiune, cumca viéti'a și mortea sa, norocirea și nenorocirea va avea-o comuna cu densulu și nice la o intemulare nu se va retrage dela densulu. Cumca contrariiloru lui va fi vrajmasiu neimpacabilu chiama de marturie pe sufletu pre Ddieu și mantuint'a sufletului seu o pune legatara pre langa propri'a sa subscriere și indatinatulu sigilu. În Constantinopole 15 sept. 1681. (De va avé cineva voie juramentulu acest'a alu ceti pre limb'a magiară

căci în acea este scrisu, lu va aflá în istori'a lui Brancovicu în Cartea a 5e-a pag. 1643). Primindu Georgiu epistol'a lui Csáky și întielogenda propusulu lui, dar mai virtosu privindu la cererea lui Kaprara, aducendu și pre langa acea aminte de vechile tocmelē cu residentii imperatesci carii au fostu mai înainte, a impartasitu epistola acea cu principele Sierbanu și după ce s'au svatuitu s'a demandatu lui Cantacuzino Brancoveanu se tramita pre Csáky, cu ce modru va sei elu, la densii. Acel'a aflandu ocasiune binevenita a tramisu pre Csáky cu curirulu domnescu la principele seu; care ajungundu acolo a fostu primitu cu frumoșá onóre și propunerile lui s'au luatú în considerare. Si asia așteptau punerea în lucrare a faptei și a svatului, ca cum se va implini.

§. 4. Turburarile domestice din Ungari'a (numirea Ungaria devine dela cuventulu slovenescu Ugoria, ce va se dica: Muntenia) incepute sub conducerea lui Tököli s'au preinschimbatu în grozavu resbelu. Căci Tököli acel'a facundu legatura cu Imperatulu turcescu sub unele conditiuni l'a chematu intru ajutoriu asupra Cesarului. Sultanulu Mehmetu, Imperatulu turcescu a ajunsu cu multa putere la Belgradulu serbescu în anul 1683 și de acolo a tramisu pre marele veziru Kara Mustafa Pasia cu vreocâteva sute mii a armatei, ca se cuprinda Vien'a. Vedindu Csáky, că patri'a sa se afla în cea mai din urma ticalosia s'a turburatu în sufletu, și cu atâta mai virtosu s'a rugatu prin midilocieșca lui Brancovicu de Sierbanu, se-i concedá pentru comunulu folosu a face calatoria la Cesarulu Romanu, și dimitienduse a calatoritu prin Moldavi'a, Poloni'a și Silesi'a, și ajungundu la curtea imperatésca a facutu cunoscute tóte svaturile facute între Kaprara și Sierbanu pentru apararea și folosulu întregului neamu crestinescu, și tóta pregătirea turcésca asupra capitalei cetăți a Cesarului. Imbarbatanduse prin insciintiarea acest'a Leopoldu Cesarulu a adunatu osti din totu Imperiulu romanu în căta a potatu mai curundu, și a chematu intru ajutoriu și pre regele Poloniei Ioanu Sobietzki și cu norocire prin ajutoriulu lui Ddieu, imprasciindu tóta puterea turcésca a profugat'o și au eliberatu cetatea de amenintietoriulu periclu.

§. 5. Fininduse preamarita acea invingere voiau crestini a întinde armele mai departe și a eliberá țierile crestine de plangerosulu jugu turcescu, din caus'a acest'a precum lui Sierbanu Cantacuzino, asia și lui Georgiu Brancovicu Despotulu s'au tramisu Diploma de provocare cu daruri imperatesci prin man'a mai susu numitului conte Csáky. Si pentru mai luminata incredere a solici acelei'a, s'a datu lui Csáky în societate presbiterulu burgonesu Antidiu Duno. Carii venindu la Sierbanu i-au facutu cunoscute felurite insciintiari și lucrari întreprinse în alte parti spre ajutoriulu Cesarului. Tramisii aceia în lung'a acea convorbire s'au silitu a resculá pre toti crestini orientali în contra comunului vrajmasiu alu numelui lui Cristosu, dar mai virtosu pre Serbi și pre Romani, caror'a mai de multe ori s'a apromisú în numele Cesarului nu numai vechi'a loru libertate și stapanire, ci în patri'a lorú și datinile și legoa lorú precum cea cetățienésca asia și cea bisericésca. Inca mai avemu, au disu tramisii, a vi propune un'a cerere în numele Cesarului, că deca este cu putintia, Georgiu Despotulu se mérga în țier'a rusésca, la stapanitorii de acolo Ioanu și Petru Alexieviciu și se-ii indemne a apucá armele în contra vrajmasiului comunu. În asemene chipu, ca în numele principelui Sierbanu se se tramita soli la Cesarulu Romanu. Insa propunerea acea s'a vediatu a fi foarte grea, la carea au primitu asia respunsu: cumca, acest'a nu se pôte implini pentru frica a turciloru, deórece în întreprinderea acest'a jace mare periclu, căci Georgiu Brancovicu este cunoscutu în tóte partile din pregiuru, și calatori'a na pôte remane ascunsă; ci altu cineva se fia tramisú în loculu lui la Moscva, éra la Cesarulu Romanu fara întârziere, candu prin țier'a Transilvaniei se va deschide calea, se va tramita solia.

§. 6. Fiindu aceste asia pregătite, prin svatulu celui prea inaltu s'a binecuventatu armele lui Leopoldu și din dia în dia sporcau în invingeri alungandu pre turci din Ungari'a eliberandu cetatile și satele de silnici'a lorú ba și cei reu cobitori din patrie vedindu pre aparatoriulu lorú alungatu cu rusine s'au întorsu și au fugitu. Asemene și în anul urmatoriu 1685 migrandu mai bine de o mie de turci în Croati'a au cuprinsu locurile cele mai de capetenia. Intru tóte, anii acestia și cei urmatori au fostu nenorocosi pentru turci, căci în tóta lovirea invinganduse cu rusine predau cetatile lui Leopoldu, precum au fostu constrinsi a predá cesarului Buda, Segedinulu, Cincibiserici, Sicleulu, Simontornea, Caposivarulu, Darda și celalalte locuri pana la Drava și au curatitu tóta Ungari'a de puterea turcésca. Pentru acea a pusu Sultanulu Mehmet altu veziru ostei sale și l'a tramisu cu multi varvari la Osecu în Slavoni'a în a. 1687. Éra behducii crestinesci Carolu ducele Lotaringiei, Ludovicu alu Badenului și Emanuilu

electorole Bavariei prefăcându-se a fugi au momitu pre turen in la'ta campia a Mohaciului si cu mana tare a ucisu 8000 de vrajmasi ér 2000 au prinsu. Si cu acésta preama ita invingere au isbanditu mórtia regelui Ludovicu. Dupa acést'a au cuprinsu crestiniú Oseculu, Valpora, Yucovarulu, Sothimulu, si celelalte locuri asemenea si in Sirmiu, Slancamenulu, Carlovitiulu, Varadinulu, Erdutulu si alte locuri le au smulsu din manele turciloru. Curundu dupa acést'a au cuprinsu Pojega, Brodulu si Gradisc'a si astfelu au supusu intréga Slavonia stapanirei Cesarului.

§. 7. Apropinduse iérn'a a adunatu Cesarulu otea sa in Ardealu pentru iernare, carea a fostu asiediatu precum in Sabiiu asie si in tóte tienuturile acele. Astfelu a cadutu si Ardealulu in totala stapanire a Cesarului si s'a eliberatu de tirani'a turcesca. Acést'e asia hindu ispravite si calea deschisa prin Ardealu, dupa svaturile facute cu solii imperatosei Csáky si Anthidiu Duno, fara de tóta intardiérea, Brancovicu svatuinduse cu Sierbanu s'a pregatitu spre calatoria la curtea Cesara pe de o parte pentru trebile despre care a vorbitu cu solii, pe de alta pentru poporulu Sloveno serbescu care se afla in Iliri'a. Langa aceste i-a incredintiatu Sierbanu si solia pentru trebile sale si cu onóre la tramisú pre elu. Elu trecandu preste tíer'a Ardealului si a Ungariei a ajunsu in cetatea austriaca Vien'a. Aci precum trebile sale asia si solii a romana le a substernutu imparatosei mariri. Si dupa ce treab'a aceea a fostu impartasita cu teti Ministrii de conferintia, astfelu de respunsu a urmatu ca sè se tramita principelui Sierbanu Cantacuzino epistola, ér Georgiu Brancovicu numitulú Despotu se ascepte déca va voi Ddieu cuprinderea Belgradului si atunci capetandu respunsulu se va potea reintorna.

§. 8. Aceea norocósa cuprindere a Belgradului s'a intemplatú in 27 Augustu 1688. . . .

§. 9. Sburandu din tóte partile insciintiarile despre norocósele invingeri la curtea Cesarului nu numai cá a urmatu fara tóta intardiérea respunsulu la propunerile lui Brancovicu dela Cesarulu, ci si pentru credintiósele merite ale lui mai antaiu l'a numitu Baronu dupa aceea a dobanditu si dignitatea de Conte (graf) si prin diplom'a cesara in aceea a fostu intaritu in anulu acela 1688 in lun'a Sept. diu'a 22. Cuprinsulu diplomei acelei se afla din cuventu in cuventu pe limb'a latina in copia in Istori'a lui Brancovicu acéstuia in cartea V. pag. 1669, ér puterea ei este acést'a: La inceputu lu-recunósce si intaresce de grafu, adeca de mare Japanu (Comíte) naturalu si dupa multe laude enumerandu pre antecesorii lui dice: cumca din viti'a si famili'a lui au fostu regi gloriosi, precum Bosniecesei, Serbesei, Bolgaresei, Dalmatici, éra altii Croatici, stepanitori in tierile resaritene. Unii pentru marile merite facute santului Imperiu romanu au fostu daruiti cu titula de Cneazi, intre altii intregulu inuru intieptiune si eroulu Volcu Brancovicu de Podgoritia strabunulu lui a fostu domnulu de perpetuo alu Sirmiiului si alu Ienopoliei — in care se cuprindu Baci'a si Vlasica. — Dupa aceea multu laudandu virtutea naintasiloru lui, eroismulu si marinimea loru si pre acestu Georgiu Brancovicu de Podgoritia si pre toti legiuitii urmatorii ai lui de ambele sesse, cu eternu asiedimentu, pe limb'a germana cu asia numita titula: Grafu cu predicatu Illustrissimus, Spectabilis si Magnificus, l'a intaritu, si in numerulu celorlalti grafi ai imperiului romanu l'a numeratu, si cu prerogativele grafloru l'a inzestratu si daruitu. Si ca se fia dignitatea acést'a de a pururea onorata gratioasa a binevoitu Domnitoriulu a i darui apna séu semnu in care pre seutu ostasiescu esto zugravitu vulturulu cu dóue capete incoronatu cu diadem'a imperatéseca si cu alte decoratiuni. Si nunumai elu ci toti carii voru fi de acumu inainte din famili'a lui cu acelu sigilu voru avea de a se documentá in tóte trebile loru. Catra acést'a ca urmatorii lui se fie scintiti de tóta darea, sil'a, servitiulu si altele asemenea ca si coialalti grafi liberi. Petru Corompai, Episcopulu Nitriei si marele Cancelariu cu subscrierea Marirei sale marelui Leopoldu si cu sigilu asia convóinduse tóte staturile regatului Ungariei. Éراسi prin a dóua gramata in 1692 a dóua óra a fostu intarita pe eternu.

(Va urmá.)

VARIETATI.

(† *Necrologu.*) Iuli'a, fic'a cetatiénului romanu si epítropu primariu alu catedralei din Aradu, Demetriu Iorgovicu, in primavér'a vietiei sale, in 27/15 Novembre a. c. si-dede nobilulu sufletu in manele creatoriului, lasandu in profundu doliu pe noconsolatii sei parenti, frati sorori, consangeni si cunoscuti. Remasietiole pamentesci ale defunctei s'au petrecutu la locul de odihna Sambata.—*Se-i fie tierin'a usóra si memori'a eterna!*

(☞) Salutamu cu bucuria aparinti'a diariului eclesiasticu: "**Biserica ortodoxa romana**" ce ese in Bucuresei sub redactiunea "**PS.** Sale Arhiepiscopulu Ghenadie, a ierodiaconulu Ghenadie *Enacénu* si a protosinelulu *Silvestru Balanescu*. Vomu vorbi asupra acestui nou organu bisericescu in specialu cu alta ocaziune.

* **In tipografi'a nationala din Bucuresei a aparutu: Calendarulu anticu**, pentru anulu 1875, care contine: Inscriptiuni antice ale mai multoru monuminte din tíera, cu unu tablou cronologicu dublu, dela 1215 pana 1866; adica: anii creatiunei vis-à-vis de ai salvarci cu evenimentele loru. **Puterea armata a Romaniloru dela Radu Negru 1290 pana la Mihaiu Vitézulu 1600, de preotulu Grigoriu Muscelénu** si mai multe poesii. Pretiulu e 1 leu nou 30 bani.

* Pentru fintiarea si sustinerea unui coru vocalu aici in Aradu mai multi teneri unindu-se la olalta a facutu si inchiatu urmatóri'a dechiaratiunei: „Subscrisii indemnati de lips'a generala si dorinti'a comuna pentru unu coru vocalu de cantari bisericesci si nationale, — prin acést'a ne angagiemu si ne dechiaramu solemnu, cumca: pentru constituirea si sustinerea acestui coru, vomu contribui cu bani noi insine in comunu, si vom starui si lucrá ca si alti binevoitori se ne spriginésca in acést'a intreprindere de interesu nationalu, prin ofrande banale ori alte ajutorie marinimóse.“ — Astfelu cu ajutoriulu lui Ddieu si alu ómeniloru de bine, corulu este deja si constituitu si pusu in lucrare. Numera pana la 50 membri activi. Deosebita recunosctia se cuvine in privinti'a acést'a onorabilei directiuni si intregului coru profesoralu dela institutul nostru pedagogicu, care bine au voitu a svatu si a indemná tenerimea preparandiala, ca fora deosebire se iee parte la acestu coru.

CONCURSU.

1

Pentru vacant'a statiune invetiatoréseca din comun'a Chislaca, inspectoratulú Beeliului, comitatulu Biharei, se deschide concursu pana in 6 Decembre a. c. in care diua va fi si alegerea.

Emolumintele sunt; a) in bani 66 fl. v. a. b) in naturale 15 cubule $\frac{1}{2}$ gráu, $\frac{1}{2}$ cucurudiú, c) lemne 6 orgii, fenu 10 magi, d) quartiru liberu, si stótele cantorale.

Doritorii de a fi alesi, au a-si trimite recursurile loru, adresate comitetulu parochialu, la oficiulu inspectorulu in Beeliu pana in 6 Decembre a. c.

Datu in Chislaca 10/11 1874.

Comitetulu parochialu,

Cu scirea mea. Ioanu Capitanu, m. p. inspectoru ceseálu.

CONCURSU.

3

In urmare decisiunei v. Consistoriu Oradanu din 11 Martiu a. c. Nr. 82. B. pentru vacant'a parochia Didisien Protperatulu Beiusiului se escrie concursu pana in 19 Nov a. c.

Emolumintele: pamentu parochialu de 9 cubule; dela fili'a Cacaceni 4 cubule cucurudiú—biru; stótele usuate, si quartiru se va esarendá prin comuna. Nrulu caselorú e 180. —

Doritorii de a ocupá acést'a parochia au a-si tramite recursurile sale pana la terminulu pusu la subscrisulú administratoru protopopescu in Beiusiu.

Beiusiu 28. Oct. 1874.

Din incredintiarea Comit. par. Vasiliu Papp, ad. protop. in tractul Beiasin'u

CONCURSU.

3

Pentru postulu invetiatorescu la II. clasa nou-infintiata dela scól'a poporale gr. or. din Ienopolea, cu carea suntu incopciate: 200 fl. salariu anualu, 10 sinice gráu, 10 sinice papusoiu, 30 cent. fenu, quartiru liberu, 12 stengini de lemne, din cari sè se incaldiesca si scól'a, si venitu din stol'a cantorale, — prin acést'a se escrie concursu pana la 21 Noemb. a. c. in carea dia se va esecutá si alegerea; éra recurrentii se póftescu, ca in terminulu acest'a se-si substérna recoursele sale prin presiedintele comitetulu parochialu Emanuilu Misiu, asesoru la tribunalulu din locu.

Ienopolea (Borosjenó) la 25 Oct. 1874.

Comitetele parochiali,

In contielegere cu mine Constantin Gurbanu protopres. es si nsp cerc. de scóle.